

GLOSSARY of the European Convention on Human Rights

Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի ԲԱՌԱՐԱՆ

English-Armenian
Armenian-English

Անգլերեն-Հայերեն
Հայերեն-Անգլերեն

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

GLOSSARY of the European Convention on Human Rights

Մարդու իրավունքների
Եվրոպական կոնվենցիայի
ԲԱՌԱՐԱՆ

English-Armenian
Անգլերեն-Հայերեն

Armenian-English
Հայերեն-Անգլերեն

All requests concerning the reproduction or translation of all or part of this document should be addressed to the Directorate of Communication (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int). All other correspondence concerning this document should be addressed to the Secretariat of the Directorate General Human Rights and Rule of Law.

The glossary was printed by the Project “Supporting the criminal justice reform and combating ill-treatment and impunity in Armenia”, which is funded within the European Union and Council of Europe Programmatic Co-operation Framework in the Eastern Partnership Countries for 2015-2017.

© Council of Europe
Yerevan, 2017

English-Armenian

A

abduction	առևանգում
abolition of the death penalty	մահապատժի վերացում
absence of a public hearing	հրապարակային/դռնբաց դատաքննության բացակայություն
absence of intention to pursue petition	միջնորդությունը պնդելու մտադրության բացակայություն
absence of right to compensation	փոխհատուցում ստանալու իրավունքի բացակայություն
absentia (in)	հեռակա դատապարտում
absolutely necessary	բացարձակապես անհրաժեշտ
absolute rights	բացարձակ իրավունքներ
abuse of the right of petition	խնդրագիր ներկայացնելու իրավունքի չարաշահում
access to court	դատարանի մատչելիություն, դատարան դիմելու հնարավորություն/իրավունք
access to information	տեղեկատվության մատչելիություն
access to relevant files	համապատասխան գործերին/փաստաթղթերին ծանոթանալու մատչելիություն, նաև գործերի նյութերին ծանոթանալը
accessibility	մատչելիություն
acquittal at first instance	առաջին ատյանում արդարացնելը
action for damages	վնասի փոխհատուցման հայց
<i>actio popularis</i>	ի շահ հանրության
adequate facilities	համարժեք հնարավորություններ
adequate time	ողջամիտ՝ համարժեք ժամանակ
adjourn the case	հետաձգել գործի քննությունը
administrative detention	վարչական կալանք
administrative practice	վարչական գործունեություն
administrative proceedings	վարչական վարույթ
admissibility criteria	ընդունելիության՝ թույլատրելիության չափանիշներ

admissible (admissibility) decision	ընդունելի (ընդունելիության) որոշում
admit (evidence)	ապացույցը/փաստարկն ընդունել
adoption of a judgment	վճռի/դատավճռի (դատական ակտի) ընդունում
adversarial trial/adversarial hearing	մրցակցային դատավարություն/ մրցակցային լսում
after conviction	դատապարտ(վ)ելուց հետո
age of criminal responsibility	քրեական պատասխանատվության ենթարկելու տարիք
aim	մտադրություն, նպատակ, ձգտում
alcoholic	ալկոհոլամոլ, գինեմոլ
aliens	օտարերկրացիներ
alienate	օտարել
allegation	հայտարարություն, մեղադրանք
allocate	բաշխել, տեղավորել, հատկացնել
allowance	նպաստ, սոցիալական վճար
alternative civil service	այլընտրանքային քաղաքացիական ծառայություն
anonymous petition	անանուն դիմում
appeal on a point of law	վճռաբեկ գանգատ/բողոք, բողոք հրավունքի հարցով
appellant	բողոքարկու, բողոք բերած անձ, գանգատարկու
applicability	կիրառելիություն
applicable provisions	կիրառելի՝ վերաբերելի դրույթներ
applicant	դիմումատու, գանգատարկու
application for release from detention	կալանքից ազատելու մասին դիմում
apprehension	կալանավորում, կալանավորելը
arbitrariness	անիրավաշահություն, անարդարություն, կողմնակալություն
arbitrary/unlawful action	ապօրինի/կամայական գործողություն
arbitrary arrest/detention	կամայական ձերբակալում/ կալանավորում
arbitrary deprivation of liberty	կամայական ազատազրկում
arguable claim	վիճարկելի բողոք/պահանջ
arrest	ձերբակալել, կալանավորել

arrest warrant

ձերբակալության, կալանավորման մասին դատարանի որոշում/ սանկցիա

assault

հարձակում

asylum seeker

ապաստան հայցող

award compensation/damages

վնասները փոխհատուցել

B

bailiff

դատական կատարածու

bankruptcy

սնանկացում

biased

կողմնակալ

bill of indictment

մեղադրական եզրակացություն

binding judgment

ուժի մեջ մտած դատավճիռ

bringing before competent authority

ներկայացնել իրավասու մարմնին

bringing before competent legal authority

ներկայացնել իրավասու դատական մարմնին

brought promptly before judge or other officer authorised by law to exercise judicial power

անհապաղ դատավորին կամ օրենքով դատական իշխանություն իրականացնելու լիազորությամբ օժտված այլ պաշտոնատար անձին ներկայացված (անձ)

C

capital punishment

մահապատիժ

case

դատական գործ (նաև՝ դատական պրակտիկա/նախադեպ)

case-law

դատական նախադեպ, նախադեպային իրավունք

cassation appeal

վճռաբեկ բողոք

causal link

պատճառական կապ

change religion or belief

դավանանքը/կրոնը կամ համոզմունքը փոխել

charged with criminal offence

քրեական հանցագործության/ իրավախախտման համար մեղադրված

charges	մեղադրանք, մեղադրանքի հիմնավորում
child born out of wedlock	ապօրինածին երեխա, արտամուսնական կապից ծնված երեխա
choice of the legislature	օրենսդիր մարմնի ընտրություն
circumstances of the case	գործի հանգամանքները
civil proceedings	քաղաքացիական դատավարություն
civil rights and obligations	քաղաքացիական իրավունքներ և պարտականություններ
civil service	քաղաքացիական ծառայություն
claim	հայց, պահանջ
coercion (administrative)	հարկադրանք, ուժի գործադրում
collective complaint	կոլեկտիվ/հավաքական գանգատ/բողոք/հայց
collective punishment	կոլեկտիվ/հավաքական պատիժ
commit an offence	հանցագործություն կատարել, հանցանք գործել
Committee of Ministers	Նախարարների կոմիտե
common ground	ընդհանուր դիրքորոշում, սկզբունքներ
comparable situation	համադրելի իրադրություն
compatibility with the Convention	համապատասխանություն Կոնվենցիային
compensation	փոխհատուցում
competent court	իրավասու դատարան
competent legal authority	իրավագոր դատական մարմին՝ իշխանություն
complaint	բողոք, գանգատ, հայց
composition	դատարանի կազմը
compulsory	պարտադիր, հարկադիր, բռնի
compulsory labour	հարկադիր աշխատանք
concurring opinion	դատարանի մեծամասնության դիրքորոշմանը համընկնող դատավորի հատուկ կարծիք
conditional release	պայմանական ազատում
condition of detention	կալանավորման պայման

conduct of the proceeding	դատավարություն (գործի քննության ընթացքը)
confidentiality	գաղտնիություն
conscientious objection	(քաղաքական, կրոնական և այլ) համոզմունքների հիմնավորմամբ զինվորական ծառայության մերժումը
conscientious objector	համոզմունքների հիմնավորմամբ զինվորական ծառայությունից հրաժարվող անձ
continued examination not justified	հետագա քննությունն արդարացված չէ
constitute	կազմել, հիմնել, հիմնադրել
constitutional proceedings	սահմանադրական վարույթ, դատաքննություն
constitutionality	սահմանադրականություն
continued detention	շարունակական/երկարացված/ երկարաձգված կալանք
continuing situation	շարունակվող իրադրություն
control of use of property	վերահսկողություն սեփականության օգտագործման նկատմամբ
conviction	դատապարտում՝ դատապարտելը
convincingly demonstrate	հավաստի ցուցադրել
costs and expenses	ծախքեր և ծախսեր
Court holds...	դատարանը որոշեց, վճռեց...
court of appeal	վերաքննիչ դատարան
criminal charge	քրեական մեղադրանք
criminal offence	քրեական հանցագործություն, իրավախախտում
criminal proceedings	քրեական հետապնդում, քրեական դատավարություն
custody of children	երեխաների խնամակալություն
custody record	խնամակալության արձանագրություն
custody suite, custody unit	բանտախուց, անազատության մեջ պահման վայր

D

date of lodging of a complaint	բողոքի ներկայացման/ մուտքագրման ամսաթիվ՝ ժամկետ
decision	որոշում, դատավճիռ
death penalty	մահապատիժ
default interest	տուգանային տոկոսադրույք, ժամկետանց գումարի նկատմամբ հաշվարկվող տոկոս
defamation	գրպարտություն
defence from unlawful violence	պաշտպանություն անօրինական բռնությունից
defence through legal assistance	պաշտպանություն իրավական օգնության միջոցով
defend in person	անձամբ պաշտպանվել
defendant state party	պատասխանող Պետություն
degrading punishment	նվաստացնող պատիժ
degrading treatment	նվաստացնող վերաբերմունք
delays in payment of compensation for expropriation	սեփականությունից զրկելու համար փոխհատուցման վճարման ուշացումներ՝ ձգձգումներ
delays in the proceedings	դատավարության (գործի քննության) ուշացումներ՝ ձգձգումներ
deliver a judgment	դատավճիռ/վճիռ կայացնել
democratic society	ժողովրդավարական հասարակություն
demonstration	ցույց
denial of access to lawyer	իրաժարում իրավաբանի ծառայությունից
deprivation of liberty	ազատությունից զրկելը, ազատագրկում
deprivation of possession	գույքից/սեփականությունից զրկում
deprivation of property	սեփականությունից զրկում
derogable rights and freedoms	սահմանափակման/շեղման ենթակա իրավունքներ և ազատություններ
derogation	շեղում/բացառություն ընդհանուր պարտավորություններից

derogation in time of war or other public emergency	պատերազմի կամ այլ արտակարգ դրության ժամանակ շեղում/նահանջ/ սահմանափակում (ստանձնած պարտավորություններից)
destruction of possessions and home detainee	գույքի և կացարանի ոչնչացում կալանավոր, անազատության մեջ պահվող անձ
detention, detention on remand (to be placed in pre-trial detention)	կալանք, կալանքի տակ լինելը (կալանքն ընտրել որպես խափանման միջոց, կալանավորել)
detention order	կալանքի հրաման (դատարանի կարգադրագիր անձին կալանավորելու մասին)
determine	սահմանել, որոշել, վճռել
determination	սահմանում, որոշում, վճիռ
diligence	ջանադրություն, աշխատասիրություն
diplomatic assurances	դիվանագիտական հավաստիացումներ
directly imputable to the local authorities	տեղական իշխանություններին անմիջականորեն վերագրվող
disability pension	հաշմանդամության թոշակ
(enforced) disappearance	(հարկադիր՝ բռնի) անհետացում
disclosure of identity	անձի բացահայտում՝ հայտնաբերում
discrimination	խտրականություն
dismiss (an appeal, a claim, a motion)	(բողոք/զանգաստ, հայց, միջնորդություն) մերժել
dismissal	(պաշտոնից) ազատելը, հեռացնելը
dismissal from civil service/of appeal on points of law	օրենքին համապատասխան քաղաքացիական ծառայությունից հեռացնելը
dispute	տարաձայնություն, վեճ
dissemination	տարածում
dissenting opinion	դատարանի մեծամասնության դիրքորոշմանը չհամընկնող՝ դատավորի հատուկ կարծիք
dissolution (of an association, political party, etc.)	(ընկերության, քաղաքական կուսակցության և այլնի) լուծարում, ցրում, արձակում

documentary evidence	փաստաթղթերով հիմնավորված վկայություն
domestic legislation	ներպետական (ազգային) օրենսդրություն
double jeopardy	կրկնակի վտանգ
drug addicts	թմրամոլներ
duties and responsibilities	պարտականություններ և պատասխանատվություններ
duty solicitor	հերթապահ փաստաբան

E

educational supervision	կրթական հսկողություն
effect lawful arrest	օրինական կարգով ձերբակալել/ կալանավորել
effective access to a court	դատարանի արդյունավետ մատչելիություն
effective domestic remedy	(իրավական պաշտպանության) արդյունավետ ներպետական միջոց
effective remedy	(իրավական պաշտպանության) արդյունավետ միջոց
effective investigation of murder	(սպանության) արդյունավետ քննություն
enforceable judicial decision	կատարման ենթակա դատական ակտ
enforcement proceeding	կատարողական վարույթ
engagements undertaken by parties	կողմերի՝ իրենց վրա վերցրած պարտավորությունները
elections by secret ballot	գաղտնի քվեարկությամբ ընտրություններ
environment	շրջակա միջավայր
equality before the law	հավասարություն օրենքի առաջ
equality of arms	կողմերի հավասարություն
equitable basis	անաչառ կերպով, արդարացիորեն
equitable relief	համարժեք փոխհատուցում
established by law	օրենքով նախատեսված

examination of the appeal	բողոքի քննություն
examination of circumstances	հանգամանքների հետազոտություն
examination of witnesses	վկաների հարցաքննություն
examine all the facts arguing for or against	ուսումնասիրել բոլոր կողմ և դեմ փաստերը
examine the second set of proceedings	վարույթի երկրորդ փուլի քննություն
excessive length of proceedings	չափազանց երկարատև վարույթ
exclusion of press	առանց լրատվամիջոցների ներկայության
exclusion of public	հանրության բացակայությամբ
execution	կատարում, իրականացում
exercise the jurisdiction	իրավագործություն իրականացնել
exemption from exhaustion of domestic remedies	իրավական պաշտպանության ներպետական միջոցների սպառման անհրաժեշտության բացառում
exhaust domestic remedies	իրավական պաշտպանության ներպետական բոլոր միջոցներն սպառել
exhaustion of domestic remedies	իրավական պաշտպանության ներպետական միջոցների սպառում
expel	հեռացնել, վտարել
expiry of time limit	ժամկետի/վերջնաժամկետի ավարտ
expropriation	սեփականազրկում
expulsion	վտարում, արտաքսում
extend the detention on remand	կալանքի ժամկետը երկարաձգել
extent strictly required by situation	իրավիճակով պայմանավորված աստիճան
extensive	մեծ, ծավալուն, զգալի
extradition	օտարերկրյա պետության (քրեական) օրենքը խախտած անձի հանձնումն այդ պետությանը
extraterritorial jurisdiction	արտատարածքային իրավագործություն

F

fair hearing	արդարացի/անաչառ դատական քննություն
fairness of proceedings	դատավարության անաչառություն/ արդարություն
family life	ընտանեկան կյանք
feeling of fear, anguish and inferiority	վախի, տառապանքի և անլիարժեքության զգացում
final domestic decision	ներպետական վերջնական որոշում
forced evacuation	հարկադիր տարահանում
forced labour	հարկադիր աշխատանք
forensic expert	դատաբժշկական փորձագետ
form/join trade unions	հիմնել/միանալ արհեստակցական միություններին՝ արհմիություններին
foreseeability	կանխատեսելիություն
found a family	ընտանիք ստեղծել
free assistance of an interpreter	թարգմանչի անվճար ծառայություն
free elections	ազատ ընտրություններ
free legal assistance	իրավաբանական անվճար օգնություն
freedom of association	միավորման ազատություն
freedom of conscience	խղճի ազատություն
freedom of correspondence	նամակագրության ազատություն
freedom of expression	արտահայտվելու ազատություն
freedom of movement	տեղաշարժի ազատություն
freedom of opinion	կարծիքի՝ տեսակետի ազատություն
freedom of peaceful assembly	խաղաղ հավաքների իրավունք
freedom of religion	կրոնի ազատություն
freedom of the press	մամուլի ազատություն
freedom of thought	մտքի ազատություն
freedom to choose a place of residence	բնակավայրի ընտրության ազատություն
freedom to impart ideas	մտքի, գաղափարի տարածման ազատություն
freedom to impart information	տեղեկատվության տարածման ազատություն

freedom to manifest religion
freedom to receive ideas
freedom to receive information
friendly settlement
fundamental defect in proceedings
fundamental freedoms
fundamental values of a democratic society

դավանանքը/կրոնն արտահայտելու ազատություն
մտքեր՝ գաղափարներ ստանալու իրավունք
տեղեկատվություն ստանալու իրավունք
հաշտության համաձայնություն
էական թերություն վարույթում
հիմնարար ազատություններ
ժողովրդավարական հասարակության հիմնարար արժեքները

G

general interest
general principles of international law
general principles of law recognised by civilised nations
genuine requirement
grant applicant's claim
grant legal aid
gross violations
grounds
group of individuals
guarantees to appear for trial

ընդհանուր հետաքրքրություն
միջազգային իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ
քաղաքակիրթ երկրների կողմից ընդունված միջազգային իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ
անհրաժեշտ պայման
դիմողի պահանջի բավարարում
ցույց տալ՝ տրամադրել իրավաբանական օգնություն
լուրջ խախտումներ
հիմքեր
անհատների խումբ
դատարան ներկայանալու երաշխիք

H

harassment
has not sufficient means
heavier penalty
high contracting party

հետապնդում, ոտնձգություն
բավարար միջոցներ չունի
ավելի ծանր պատիժ
բարձր պայմանավորվող կողմ

higher tribunal	վերադաս դատական ատյան
hinder the exercise of the right of petition	խոչընդոտել հայցի հարուցման իրավունքին
holding facility	ազատազրկման վայր
home	բնակարան, տուն, կացարան
humiliating punishment	ստորացուցիչ՝ նվաստացնող պատիժ

ill-treatment of detainees/in custody	կալանավորված անձանց նկատմամբ դաժան վերաբերմունք
illegal arrest/detention	ապօրինի ձերբակալում/կալանավորում
impartial tribunal	անկողմնակալ՝ արդար դատարան
impartiality of a judge	դատավորի անաչառություն/անկողմնակալություն
imposition of fine	տուգանքի սահմանում
imprisonment	բանտարկություն, ազատազրկում
impunity	անպատժելիություն, անպատիժ մնալը/լինելը
imputation	մեղադրանք, մեղսագրում
in accordance with law	օրենքին համապատասխան, օրենքի համաձայն
in force	գործող, ուժի մեջ մտած
in the capacity of	իբրև, ի պաշտոնե
inability to secure compliance with the judgment	դատավճռի ի կատար ածման անհնարինություն
inadmissibility	անթույլատրելիություն, անընդունելիություն
inapplicability	անկիրառելիություն, որևէ դրույթի կիրառման/գործողության ոլորտից դուրս
incitement to hatred and hostility	ատելության և թշնամանքի հրահրում
incompatibility	անհամատեղելիություն
indemnification	հատուցում
independent tribunal	անկախ դատարան

individual	անհատ, ֆիզիկական անձ
individual application/petition	առանձին հայտ, անհատական դիմում/միջնորդություն
individual measures	անհատական միջոցներ
ineffectiveness of remedies	իրավական պաշտպանության միջոցների անարդյունավետություն
information in detail	մանրամասն տեղեկատվություն
information in language understood	հասկանալի լեզվով տեղեկատվություն
information on charge	մեղադրանքի մասին տեղեկատվություն
information on nature and cause of accusation	մեղադրանքի բնույթի և հիմքերի մասին տեղեկատվություն
information on reasons for arrest	ձերբակալման հիմքերի մասին տեղեկատվություն
inhuman punishment	անմարդկային պատիժ
inhuman treatment	անմարդկային վերաբերմունք
inter-state case	միջպետական գործ
interests of justice	արդարադատության շահեր
interests of members	անդամների շահեր
interests of society as a whole	հասարակության համընդհանուր շահերը
interference	միջամտություն
interim measure	ժամանակավոր միջոց
international obligations	միջազգային պարտավորություններ
interrogation	հարց, հարցաքննություն
intimidation	վախեցնելը, ահաբեկելը

J

join trade unions	արհեստակցական միության՝ արհմիության անդամ դառնալ
joint opinion	համընդհանուր՝ համատեղ կարծիք
judge or other officer exercising judicial power	դատավոր կամ դատական իշխանություն իրականացնելու լիազորությամբ օժտված պաշտոնատար անձ

judgment	վճիռ, դատավճիռ, գործն ըստ էության լուծող դատական ակտ
judgments essentially declaratory in nature	իրենց բնույթով հռչակագրային դատական ակտեր
judicial authorities	դատական իշխանություններ
judicial officer	դատական իշխանություն հրականացնող/հրականացնելու հրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձ
judicial review	դատական վերահսկողություն, դատական պրակտիկայի ամփոփում
jurisprudence	իրավաբանություն, հրավագիտություն
jurisdiction of states	պետությունների իրավասություն
jurisdiction of the Court	Եվրոպական դատարանի իրավասություն
just satisfaction	արդարացի բավարարում
justified by the public interest in a democratic society	արդարացված ժողովրդավարական հասարակության հասարակական շահերով
justify the interference	արդարացնել միջամտությունը
juvenile delinquency	անչափահասների հանցավորություն, դեռահասների իրավախախտում

L

lack of a public hearing	հրապարակային/դռնբաց դատաքննության/դատական լուսմների բացակայություն
lack of diligence	անբավարար ջանադրություն, անփութություն
lack of effective access to a tribunal	դատարանի մատչելիության անարդյունավետություն
lack of effective remedy/investigation/ oral hearing	իրավական պաշտպանության/քննության/լուսմների արդյունավետ միջոցների պակաս/բացակայություն
lack of promptness of information	թարմ տեղեկատվության բացակայություն

language which an accused understands	մեղադրյալին հասկանալի լեզու
lapse of time	ժամկետի ավարտ, վաղեմության ժամկետ
lawful arrest or detention	օրինական ձերբակալություն կամ կալանավորում
lawful order of a court	օրինական դատական ակտ
lawful restrictions	օրինական սահմանափակումներ
lawfulness of proceedings	դատավարության օրինականությունը
lawyer	իրավաբան, փաստաբան, իրավախորհրդատու
legal aid or assistance	իրավական օգնություն/ խորհրդատվություն
legal obligation	իրավական պարտավորություն
legality of detention	կալանքի/ձերբակալության օրինականությունը
legitimate aim	իրավաչափ/օրինական նպատակ
length of civil/criminal proceedings	քաղաքացիական/քրեական գործի քննության ժամկետ
length of detention on remand	նախնական կալանքի տակ պահելու ժամկետ
length of pre-trial detention	նախնական՝ մինչդատական կալանքի տակ պահելու ժամկետ
level of jurisdiction	իրավագործության մակարդակ
liability	պատասխանատվություն, պարտականություն
liable under the Convention	Կոնվենցիայով սահմանված պատասխանատվություն
liberty of movement	տեղաշարժի ազատություն
liberty of person	անձի ազատություն
licensing of broadcasting, television and cinema enterprises	հեռարձակման լիցենզավորում (թույլտվություն)
life	կյանք, գոյություն
life of the community	համայնքի կյանքը
life of the nation	ժողովրդի կյանքը
life sentence	ցմահ ազատազրկման/ բանտարկության դատավճիռ

limitation on use of restrictions on rights

limitations to protect democratic society

limitations to protect the rights of others

limited jurisdiction

living instrument

local needs and conditions

locus standi

lodge an application

loss of property

իրավունքների սահմանափակումների կիրառության սահմանները

սահմանափակումներ ի շահ ժողովրդավարական հասարակության պաշտպանության

սահմանափակումներ ի շահ այլոց իրավունքների պաշտպանության

սահմանափակ իրավազորություն

կենսունակ փաստաթուղթ/կենդանի գործիք

տեղական կարիքներ և պայմաններ

դատարան դիմելու իրավունք

հայտ ներկայացնել

գույքի/ունեցվածքի կորուստ

M

make financial award

maintaining the authority and impartiality of the judiciary

manifestly ill-founded

manifest religion or belief

margin of appreciation

marriageable age

material damage

matter resolved

measures necessary in the interests of children

measures of a general character

measures similar to expropriation

կայացնել ֆինանսական փոխհատուցում կատարելու մասին որոշում

հեղինակության պահպանում և դատական իշխանության/արդարադատության անկողմնակալություն

բացահայտ անհիմն

դավանել, քարոզել, արտահայտել, ի ցույց դնել կրոն կամ հավատք/համոզմունք

թույլատրելի հայեցողության շրջանակ

ամուսնական տարիք

նյութական վնաս

վեճը լուծված է

երեխաների շահերից բխող անհրաժեշտ միջոցներ

ընդհանուր բնույթի միջոցներ

ունեզրկմանը՝ սեփականազրկմանը հավասարազոր միջոցներ

media	զանգվածային լրատվության միջոցներ
members of a minority group	փոքրամասնության խմբի անդամներ
members of administration	վարչակազմի անդամներ
members of armed forces	զինված ուժերի անդամներ/զինծառայողներ
members of police	ուստիկանության ներկայացուցիչներ
memorial	հուշարձան, հուշահամալիր
mental anguish/suffering	հոգեկան տանջանք/տառապանք
merits of individual application/ inter-state application	անհատական/միջպետական դիմումի էությունը (փաստական և իրավական բովանդակությունը/ամբողջությունը)
merits of the complaint	բողոքի՝ գանգատի էությունը
military service	զինվորական ծառայություն
minimum degree of protection to which citizens are entitled under the rule of law in a democratic society	քաղաքացիների պաշտպանվածության նվազագույն աստիճանը ժողովրդավարական հասարակությունում, իրավունքի գերակայության պայմաններում
minimum level of severity	(պատժի) խստության նվազագույն չափ՝ աստիճան
minor offence	չնչին հանցանք՝ իրավախախտում
minority	փոքրամասնություն, անչափահասություն
minors	անչափահասներ, փոքրահասակներ
miscarriage of justice	դատական սխալ
moderate physical punishment	չափավոր ֆիզիկական պատիժ
monitoring of prisoners՝ correspondence/telecommunications/ telephones	դատապարտյալների նամակագրության, փոստային և հեռագրային առաքումների վերահսկում
moral damage	բարոյական վնաս
morals	բարքեր, բարոյականություն

N

narrow interpretation	սահմանափակ/ներդմեկնաբանություն
national authority	պետական մարմին
national/domestic court	ազգային/ներպետական դատարան
national law	ներպետական օրենսդրություն
national minority	ազգային փոքրամասնություն
national origin	ազգային ծագում
national security	ազգային անվտանգություն
nationalisation	ազգայնացում, պետականացում
nature of punishment	պատժի էությունը
nature of interference	միջամտության էությունը
<i>ne bis in idem/non bis in idem</i>	կրկնակի դատապարտման անթույլատրելիության սկզբունք
necessary in a democratic society	ժողովրդավարական հասարակությունում անհրաժեշտ
negative obligation	ներգադիվ/բացասական պարտավորություն
negotiations	բանակցություններ
new or newly discovered facts	նոր կամ նոր բացահայտված փաստեր
no significant disadvantage	էական վնասի բացակայություն
non-derogable rights and freedoms	չսահմանափակվող (չեղման չենթարկվող) իրավունքներ և ազատություններ
non-enforcement	ի կատար չածելը
non-exhaustion	չսպառելը (սովորաբար՝ ներպետական պաշտպանության միջոցները)
non-exhaustion of domestic remedies	իրավական պաշտպանության ներպետական միջոցներն սպառած չլինելը
non-governmental organisation	ոչ կառավարական կազմակերպություն/հասարակական կազմակերպություն
non-official summary	ոչ պաշտոնական ամփոփում
non-pecuniary damage	ոչ նյութական վնաս

normal civic obligations
notification
notification of a derogation
null and void
nulla poena sine lege
nulum crimen sine lege

սովորական քաղաքացիական պարտականություններ
ծանուցում, նախազգուշացում
սահմանափակման (շեղման) մասին նախազգուշացում
օրինական ուժը կորցրած/անվավեր
չկա պատիժ առանց օրենքի
քրեական օրենսդրության հետադարձ ուժի արգելում

O

objective and reasonable justification
obligation of performing military service
obligation prescribed by law
observance
obtain attendance of witnesses
officer authorised by law to exercise judicial power
Ombudsman
on the (its) merits
oral hearing
oral submission
order release
ordinary court

օբյեկտիվ և հիմնավոր արդարացում, անաչառ և ողջամիտ հիմնավորում
զինվորական ծառայության անցնելու պարտականություն
օրենքով սահմանված պարտականություններ
(օրենքի) պահպանում, կատարում
սեփական նախաձեռնությամբ վկաների ներկայության ապահովում
օրենքով դատական իշխանություն իրականացնելու լիազորությամբ օժտված պաշտոնատար անձ
Օմբուդսմեն, Մարդու իրավունքների պաշտպան
ըստ էության
բանավոր քննություն/լուսմներ/ դատաքննություն
բանավոր ներկայացված փաստարկ/ միջնորդություն/առարկություն
ազատման կարգադրություն տալ (ազատման որոշում կայացնել), կարգադրել (անձին) ազատ արձակել
ընդհանուր իրավասության դատարան

originate	ստեղծել, սկզբնավորել
other status	այլ կարգավիճակ
outstanding interest	ժամկետանց տոկոսագումարներ
outweigh	գերակշռել, ավելի կարևոր լինել

P

parental authority	ծնողի իշխանություն/հեղինակություն
parents' religious and philosophical convictions	ծնողների կրոնական և փիլիսոփայական համոզմունքները
particular circumstances of the case	գործի որոշակի՝ առանձին հանգամանքներ
particular level of severity	խստության որոշակի մակարդակ
pass a judgment	դատավճիռ/վճիռ կայացնել
peaceful assembly	խաղաղ հավաք
peaceful enjoyment of possessions	սեփականության իրավունքի խաղաղ իրականացում
pecuniary damage	դրամական/գույքային վնաս/կորուստ
penalty	պատիժ, տուգանք
periodic review of the continuing lawfulness of detention	շարունակվող կալանքի օրինականության պարբերաբար վերանայում
permit for a demonstration	ցույցի անցկացման թույլտվություն
persons of unsound mind	հոգեկան խանգարում ունեցող անձինք
physical integrity	Ֆիզիկական անձեռնմխելիություն, ամբողջականություն
physical liberty and security	Ֆիզիկական ազատություն և անվտանգություն
physical punishment	Ֆիզիկական պատիժ
physical suffering	Ֆիզիկական տառապանք
pilot judgment	պիլոտային/փորձնական վճիռ
placement in custody	հսկողության հանձնելը
plea of inadmissibility	անընդունելիության հայց
plot of land	հողակտոր

pluralism in education	բազմակարծություն կրթության ոլորտում
police surgeon	ուստիկանական բժիշկ
political activity	քաղաքական գործունեություն
political asylum	քաղաքական ապաստան
political or other opinion	քաղաքական կամ այլ կարծիք
political party	քաղաքական կուսակցություն
political rights	քաղաքական իրավունքներ
positive obligations	դրական/պոզիտիվ պարտավորություններ
possessions	գույք, սեփականություն, ունեցվածք
power of attorney	լիազորագիր
power to overturn decision of the court	դատարանի որոշումը բեկանելու/փոփոխելու իրավասություն
practical and effective protection	գործնական (իրատեսական, գործող) և արդյունավետ պաշտպանություն
pre-trial detention	մինչդատական՝ նախնական կալանք
prejudice interests of justice	ի վնաս արդարադատության շահերի
preliminary objection/investigation	նախնական առարկություն/քննություն
preparation of defence	պաշտպանության նախապատրաստում
prescribed by law	օրենքով սահմանված
present day conditions	ներկայիս/այսօրվա պայմաններ
presidential pardon	նախագահական ներում
press	մամուլ
pressing social need	սոցիալական ծայրահեղ կարիք
presumed paternity	ենթադրյալ հայրություն
presumption in respect of factors	փաստերի վրա հիմնված ենթադրություն
presumption of innocence	անմեղության կանխավարկած
prevent disorder	կանխել անկարգությունները/հասարակական կարգի խանգարումը
prevent escape	փախուստի կանխում

prevent unauthorised entry into country	կանխել անթույլատրելի մուտքը պետության տարածք
preventing the disclosure of information received in confidence	գաղտնի ստացված տեղեկությունների բացահայտման կանխում
prevention of crime	հանցագործության կանխում՝ կանխարգելում
prevention of disorder	անկարգությունների կանխում
prevention of spreading of infectious diseases	վարակիչ հիվանդությունների տարածման կանխարգելում
preventive detention	կանխարգելիչ կալանք
<i>prima facie</i>	նախ և առաջ, առաջին հայացքից, եղած տվյալներից/ապացույցներից ելնելով
prisoner	բանտարկյալ, դատապարտյալ
private life	անձնական կյանք
procedural defect	ընթացակարգի թերություն՝ բաց
procedural guarantees of review	ընթացակարգային (դատավարական) երաշխիք
procedure prescribed by law	օրենքով սահմանված ընթացակարգ
prohibition of	արգելք, արգելում
prohibition of abuse of rights	իրավունքների չարաշահման արգելք
prohibition of collective expulsion of aliens	օտարերկրացիների կոլեկտիվ/հավաքական վտարման արգելում
prohibition of discrimination	խտրականության արգելում
prohibition of expulsion of a national	քաղաքացու վտարման արգելում
prohibition of imprisonment for debt	դրամական պարտավորություններ ունենալու (սպարտքի) համար ազատազրկման արգելում
prohibition of reservations	վերապահումների արգելում
prohibition of slavery and forced labour	ստրկության և հարկադիր աշխատանքի արգելում
prohibition of torture	խոշտանգումների արգելում
prompt and detailed information	անհապաղ և մանրամասն տեղեկատվություն
prompt judicial control	անհետաձգելի դատական հսկողություն
prompt trial	անհետաձգելի դատ
promptly	շտապ, արագ, անհապաղ

promptly informed
proof beyond reasonable doubt

property
proportionality
proportionate to the legitimate aim pursued

protection of health
protection of juveniles

protection of morals

protection of private life of parties

protection of property

protection of public order

protection of the rights and freedoms of others

protection of the rights
proved guilty according to law
provided by law
provisional measure
psychiatric evidence

public

public authority
public emergency
public hearing

public interest
public judgment
public opinion
public order

շտապ տեղեկացված
ապացույց՝ կասկածելու համար բոլոր հիմքերի բացակայության պայմաններում
սեփականություն/գույք
համաչափություն, համամասնություն
հետապնդվող իրավաչափ նպատակին համաչափ
առողջության պահպանություն
անչափահասների՝ դեռահասների պաշտպանություն
բարքերի/բարոյական սկզբունքների պաշտպանություն
կողմերի անձնական կյանքի պաշտպանություն
գույքի/սեփականության պաշտպանություն
հասարակական կարգի պաշտպանություն
ուրիշների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանություն
իրավունքների պաշտպանություն
օրենքով մեղավոր ճանաչվել
օրենքով սահմանված
ժամանակավոր միջոց
հոգեբուժական փորձաքննության արդյունքում ներկայացրած ապացույցներ
հանրային, հասարակական, պետական
պետական/հանրային իշխանություն
արտակարգ իրավիճակ
հրապարակային/դոմբաց դատաքննություն/լուսմներ
հանրային հետաքրքրություն
հրապարակային վճիռ
հասարակական կարծիք
հանրային կարգ

public safety	հասարակական անվտանգություն
public service	հանրային ծառայություն, հասարակական գործառույթների իրականացում
publicity	հրապարակայնություն
pursue	հետապնդել, հալածել
pursue a legitimate aim	իրավաչափ նպատակ հետապնդել

Q

qualified rights	որոշակի պայմաններով իրավունքներ
quell riot or insurrection	ճնշել խռովությունը կամ ապստամբությունը

R

racial discrimination	ռասայական խտրականություն
<i>ratione loci</i>	տեղին վերաբերող գործոններ
<i>ratione materiae</i>	առարկայական գործոններ
<i>ratione personae</i>	անձին վերաբերող գործոններ
<i>ratione temporis</i>	ժամանակին վերաբերող գործոններ
reasonable and objective justification	հիմնավորված և անաչառ արդարացում
reasonable intervals	ողջամիտ ընդհատումներ
reasonable relationship of proportionality	հիմնավոր համաչափություն
reasonable suspicion	հիմնավորված կասկած
reasonable time	համապատասխան/անհրաժեշտ / խելամիտ ժամանակ, ժամկետ
reasonableness of pre-trial detention	մինչդատական՝ նախնական կալանքի հիմնավորվածություն
reasonably necessary to prevent fleeing	ողջամիտ անհրաժեշտություն՝ փախուստը կանխելու նպատակով
reasonably necessary to prevent offence	ողջամիտ անհրաժեշտություն՝ հանցագործությունը կանխելու նպատակով

reasoning	դատողություն, հիմնավորում
receive and impart information and ideas	տեղեկատվության և մտքերի ստացում և տարածում
rectify the shortcomings	թերությունների ուղղում, շտկում
redress	փոխհատուցել, վերականգնել
refer	հանձնել, դիմել, ուղարկել, վերահասցեագրել
referral to the Grand Chamber	գործի հանձնումը Մեծ պալատին
refugee	փախստական
refusal	մերժում
regardless of frontiers	սահմաններից անկախ
reimbursement	փոխհատուցում
reject the appeal	բողոքը/գանգատը մերժել
rejection to one's application for release	ազատման դիմումի մերժում
release pending trial	դատական քննության ընթացքում կալանքից ազատելը (կալանքի տակ չգտնվելը)
“relevant and sufficient” reasons/ grounds	«վերաբերելի և բավարար» հիմքեր՝ հիմնավորումներ
relevant domestic law	համապատասխան ներպետական օրենք
relevant domestic practice	համապատասխան ներպետական պրակտիկա
religion	կրոն
religious community	կրոնական համայնք
religious instructions	կրոնական ուսուցում
religious practice	կրոնական պաշտամունք
remand	(գործը) վերադարձնել լրացուցիչ քննության, բեկանել
remand in custody	մեղադրյալին կալանքի տակ պահելը մինչև դատավճիռը կայացնելը (մինչդատական՝ նախնական կալանք)
render a judgment	դատավճիռ/վճիռ կայացնել
rendition	դատավճիռը հրապարակելը
reopen the proceedings	դատավարությունը (գործի վարույթը) վերաբացել (վերջնական դատական ակտի կամ որոշման վերանայման արդյունքում)

representative	ներկայացուցիչ
representative of the Republic of Armenia at the European Court of Human Rights	Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչ
reputation	հեղինակություն, համբավ
required by interests of justice	արդարադատության շահերով պայմանավորված
reservations	վերապահումներ
residence	բնակության վայր
respect for correspondence	նամակագրության նկատմամբ հարգանք
respect for family life	ընտանեկան կյանքի նկատմամբ հարգանք
respect for home	հարգանք բնակավայրի նկատմամբ
respect for parents' philosophical convictions	ծնողների փիլիսոփայական համոզմունքների նկատմամբ հարգանք
respect for parents' religious convictions	ծնողների կրոնական համոզմունքների նկատմամբ հարգանք
respect for private life	մասնավոր կյանքը հարգելը
respondent state's jurisdiction and responsibility	պատասխանող պետության իրավագործությունը և պատասխանատվությունը
<i>restitution in integrum</i>	նախնական իրավական վիճակի վերականգնում
restitution of property	սեփականության վերադարձ
restriction on freedom of movement	ազատ տեղաշարժի սահմանափակում
restrictive interpretation	սահմանափակող մեկնաբանություն
retrial	գործի վերստին/նոր/կրկին քննություն
retroactive application of criminal/civil law	քրեական/քաղաքացիական իրավունքը/օրենքը հետադարձ ուժով կիրառելը
retroactivity	հետադարձ ուժ
reunion of family	ընտանիքի վերամիավորում
review by a court	դատարանի կողմից (գործի) վերանայում

review of lawfulness of detention	կալանքի օրինականության դատական վերանայում
revision of an earlier judgment	նախկին վճռի/դատավճռի (որոշման) վերանայում
right of access to	ինչ-որ միջոցի դիմելու կամ որևէ հնարավորությունից անարգել օգտվելու իրավունք (դատարան դիմելու, երեխային տեսակցելու, փաստաթղթերին ծանոթանալու/անարգել մուտքի իրավունք)
right of petition to	խնդրագիր/բողոք/հայց ներկայացնելու իրավունք
right to an effective remedy	պաշտպանության արդյունավետ միջոցի իրավունք
right to individual application	անհատական բողոք ներկայացնելու իրավունք
right to liberty/security	ազատության/անձեռնմխելիության իրավունք
rights of defence	պաշտպանության իրավունք
rule of law	իրավունքի գերակայություն
right to marry	ամուսնանալու իրավունք
rule of respect	հարգանքի կանոն
ruling on an equitable basis	արդարացի որոշում կայացնել

S

safeguards against abuse	չարաշահման դեմ երաշխիքներ
same as matter already examined	նույնը, ինչ արդեն քննված հարցը
same as matter submitted to other procedure	նույնը, ինչ հարցը, որը քննվում է այլ վարույթի ներքո
same conditions	նույն պայմաններ
scheme for free legal aid	անվճար իրավական օգնության համակարգ
scope of court review	դատական վերանայման/վերահսկողության սահմաններ
search	խուզարկություն
secrecy of correspondence	նամակագրության գաղտնիություն

secret ballot	գաղտնի քվեարկություն
secret surveillance	գաղտնի հսկում/վերահսկողություն/ դիտում
Secretary General	Գլխավոր քարտուղար
secure fulfillment of obligation prescribed by law	օրենքով սահմանված պարտականությունների կատարման ապահովում
secure the payment of contributions or penalties	ապահովել գանձումների կամ տուգանքների վճարումը
security of person	անձի անվտանգություն
seizure of	զավթում, նվաճում, գրավում՝ գրավելը (կալանք դնել գույքի վրա, բռնագրավել)
self defence	ինքնապաշտպանություն
separate set of proceedings	առանձին վարույթ
service exacted in case of emergency	ծայրահեղ անհրաժեշտության/ արտակարգ դրության ժամանակ գործող ծառայություն
service of a military character	զինվորական բնույթի ծառայություն
servitude	կախյալ՝ անազատ վիճակ
sick leave	առողջական վիճակի պատճառով/ հիվանդության արձակուրդ
signature and ratification	ստորագրում և վավերացում
six-month period rule	վեցամսյա կանոն
slavery	ստրկություն
social origin	սոցիալական ծագում
social security	սոցիալական ապահովություն
special circumstances	հատուկ հանգամանքներ
speediness of review	վերանայման արագություն
stand for election	ընտրություններում թեկնածություն առաջադրել
statement of facts	փաստերի/գործի հանգամանքների շարադրանք
statute-barred	օրենքով արգելված կամ սահմանափակված, վաղեմության ժամկետն անցնելու պատճառով հայցի ուժ չունեցող
strictly necessary	խիստ անհրաժեշտ

strictly proportionate
strike an application out of its list of cases
striking out applications

substitute service
supplementary opinion
surrender
summon to witness
systemic problem

խիստ համաչափ
զանգատը/դիմումը հանել գործերի ցուցակից
զանգատը/դիմումը (գործերի) ցուցակից հանելը
փոխարինող ծառայություն
լրացուցիչ կարծիք
հրաժարում, հրաժարվելը
վկային կանչել
համակարգային խնդիր

T

take proceedings
taken alone
taking of property
tax penalty
taxation
territorial integrity
testify at trial
third party
threat to applicant's life
threat to the life of the nation
time of emergency

time when the act or omission was committed
torture
torture in police custody

trafficking in human beings
transfer of the property
transmit
treatment

դատական վարույթ սկսել
առանձին վերցրած
գույքին տիրանալը
հարկային տուգանք
հարկում
տարածքային ամբողջականություն
ցուցմունք տալ դատարանում
երրորդ կողմ
դիմողի կյանքին վտանգ սպառնալը
ազգի գոյությանը վտանգ սպառնալը
արտակարգ իրավիճակի (դրության) ժամանակ
գործողությունը կամ արարքը (զանցանքը) կատարելու ժամանակը
խոշտանգում, կտտանք
խոշտանգում ոստիկանությունում
ձերբակալման, հսկողության (կալանքի) տակ լինելու ժամանակ
մարդկանց թրաֆիկինգ
գույքի փոխանցում
փոխանցել, ուղարկել
վերաբերմունք, վարմունք

trial within a reasonable time

ողջամիտ ժամկետներում
իրականացվող դատ/
դատավարություն

tribunal established by law

օրենքով հիմնված դատարան

U

unanimously

միաձայն

unfairness of proceedings

ոչ արդարացի դատավարություն

unidentified perpetrator

չհայտնաբերված օրինախախտ

uniform law

միատեսակ օրենք

universal suffrage

համընդհանուր ընտրական
իրավունք

unlawful detention

անօրինական կալանավորում

unlawfulness

անօրինականություն

unreasonably long (procedure)

ոչ ողջամտորեն ձգձգված
դատավարություն

use of force/violence

ուժի/բռնության գործադրում

use of property

գույքի/սեփականության
օգտագործում

V

vagrants

թափառաշրջիկներ,
թափառականներ

value judgment

գնահատողական դատողություն

values of a democratic society

ժողովրդավարական
հասարակության արժեքները

victim

զոհ, տուժող

violation

բռնություն, խախտում

violence

բռնություն

vote

քվե, ձայն, քվեարկություն

vulnerability

խոցելիություն

W

waiver of the court fees	պետական տուրքի վճարումից ազատելը
war or other public emergency threatening the life of the nation	ազգի կյանքին սպառնացող պատերազմ կամ այլ արտակարգ իրավիճակ
well-being of the community	համայնքի/բնակչության բարեկեցություն
withdrawal of parental life without prejudice to the provisions of Article...	ծնողական իրավունքներից զրկում առանց անդրադառնալու/վնասելու ... հոդվածի դրույթներին, առանց ... հոդվածի դրույթների վերաբերյալ դիրքորոշում արտահայտելու
witness	վկա
wording	ձևակերպում, շարադրանք
work required of detainee	կալանավորից պահանջվող աշխատանք
work required to be done during conditional release	պայմանական ազատման ընթացքում պահանջվող աշխատանք
worship	պաշտամունք, երկրպագություն

Հայերեն - Անգլերեն

Ա

ազատ ընտրություններ	free elections
ազատ տեղաշարժի սահմանափակում	restriction on freedom of movement
ազատման դիմումի մերժում	rejection to one's application for release
ազատազրկման վայր, կալանավայր, բանտ	holding facility, detention facility, prison
ազատազրկում, ազատությունից զրկելը	deprivation of liberty
ազատման կարգադրություն տալ (ազատման որոշում կայացնել), կարգադրել (անձին) ազատ արձակել	order release
ազատության/անձեռնմխելիության իրավունք	right to liberty/security
ազգային անվտանգություն	national security
ազգային ծագում	national origin
ազգային փոքրամասնություն	national minority
ազգային/ներպետական դատարան	national/domestic court
ազգայնացում, պետականացում	nationalisation
ազգի գոյությանը վտանգ սպառնալը	threat to the life of the nation
ազգի կյանքին սպառնացող պատերազմ կամ այլ արտակարգ իրավիճակ	war or other public emergency threatening the life of the nation
ալկոհոլամուլ, գինեմուլ	alcoholic
ամուսնական տարիք	marriageable age
ամուսնանալու իրավունք	right to marry
այլ կարգավիճակ	other status
այլընտրանքային ծառայություն	alternative service
այլընտրանքային աշխատանքային ծառայություն	alternative labour service
այլընտրանքային զինվորական ծառայություն	alternative military service

այլընտրանքային քաղաքացիական ծառայություն	alternative civil service
անանուն դիմում	anonymous petition
անաչառ կերպով, արդարացիորեն	equitable basis
անարգել օգտվելու իրավունք (դատարան դիմելու, երեխային տեսակցելու, փաստաթղթերին ծանոթանալու/անարգել մուտքի իրավունք)	right of access to
անարդար, ոչ իրավաչափ	unfair, arbitrary
անբավարար ջանադրություն, անփութություն	lack of diligence
անգործություն	inaction
անդամների շահեր	interests of members
անընդունելիության հայց	plea of inadmissibility
անթույլատրելիություն, անընդունելիություն	inadmissibility
անիրավաչափություն, անարդարություն, կողմնակալություն	arbitrariness
անկախ դատարան	independent tribunal
անկարգությունների կանխում	prevention of disorder
անկիրառելիություն, որևէ դրույթի կիրառման/գործողության ոլորտից դուրս	inapplicability, to fall out of the ambit/ scope
անկողմնակալ՝ արդար դատարան	impartial tribunal
անհապաղ դատավորին կամ դատական իշխանություն իրականացնելու լիազորությամբ օժտված այլ պաշտոնյային ներկայացված (անձ)	brought promptly before judge or other officer authorised by law to exercise judicial power
անհատ, ֆիզիկական անձ	individual, natural person, physical person
անհատական բողոք ներկայացնելու իրավունք	right to individual application
անհատական դիմումի/ միջպետական դիմումի էությունը (փաստական և իրավական բովանդակությունը/ամբողջությունը)	merits of individual application /inter-state application
անհատների խումբ	group of individuals
անհատական միջոցներ	individual measures

անհետաձգելի դատ	prompt trial
անհետաձգելի դատական հսկողություն	prompt judicial control
անձամբ պաշտպանվել	defend in person
անձի ազատություն	liberty of person
անձի անվտանգություն	security of person
անձի ինքնության բացահայտում հայտնաբերում	disclosure of identity
անձին վերաբերող գործոններ (անհամատեղելիության)	<i>ratione personae</i> (incompatibility)
անձնական կյանք	private life
անմարդկային պատիժ	inhuman punishment
անմարդկային վերաբերմունք	inhuman treatment
անմեղության կանխավարկած	presumption of innocence
անչափահասներ, փոքրահասակներ	minors
անչափահասների հանցավորություն, դեռահասների իրավախախտում	juvenile delinquency
անպատժելիություն, անպատիժ մնալ/լինելը	impunity
անչափահասների՝ դեռահասների պաշտպանություն	protection of juveniles
անվճար իրավական օգնության համակարգ	scheme for free legal aid
անօրինական կալանավորում	unlawful detention
անօրինականություն	unlawfulness
ապահովել գանձումների կամ տուգանքների վճարումը	secure the payment of contributions or penalties
ապաստան հայցող	asylum seeker
ապաստարան, կացարան	shelter
ապացույց՝ կասկածելու համար բոլոր հիմքերի բացակայության պայմաններում	proof beyond reasonable doubt
ապացույցը/փաստարկն ընդունել	admit (evidence)
ապրուստի միջոց	means of livelihood
ապօրինաձին երեխա, արտամուսնական կապից ծնված երեխա	child born out of wedlock, illegitimate child

ապօրինի՝ կամայական գործողություն	arbitrary/unlawfull action
ապօրինի ձերբակալում/կալանավորում	illegal arrest/detention
առանձին հայտ, անհատական դիմում/միջնորդություն/գանգատ	individual application/petition
առանձին վարույթ	separate set of proceedings
առանձին վերցրած	taken alone
առարկայական (ընդգրկման շրջանակին վերաբերող) գործոններ (անհամատեղելիության)	<i>ratione materiae</i> (incompatibility)
առանց լրատվամիջոցների ներկայության	exclusion of press
առանց անդրադառնալու/վնասելու ... հոդվածի դրույթներին	without prejudice to the provisions of Article...
առաջին աստիճանում արդարացնելը	acquittal at first instance
առաջնային շահ	primary interest
առողջական վիճակի պատճառով/հիվանդության արձակուրդ	sick leave
առողջության պահպանություն	protection of health
առևանգում	abduction
ավելի ծանր պատիժ	heavier penalty
ատելության և թշնամանքի հրահրում	incitement to hatred and hostility
արգելք, արգելում	prohibition of, ban
արդարադատության շահեր	interests of justice
արդարադատության շահերով պայմանավորված	required by interests of justice
արդարացի/անաչառ դատական քննություն	fair hearing
արդարացի բավարարում	just satisfaction
արդարացի, անաչառ, օբյեկտիվ	objective, impartial
անաչառ/օբյեկտիվ և ողջամիտ հիմնավորում, օբյեկտիվ և հիմնավոր արդարացում	objective and reasonable justification
արդարացի որոշում կայացնել	ruling of an equitable basis
արդարացնել միջամտությունը	justify the interference

արդարացված ժողովրդավարական հասարակության հասարակական շահերով

(իրավական պաշտպանության) արդյունավետ միջոց

(իրավական պաշտպանության) արդյունավետ ներպետական միջոց

արհմիության անդամ դառնալ

արտահայտվելու ազատություն

արտակարգ դրություն (իրավիճակ)

արտակարգ իրավիճակի (դրության) ժամանակ

արտատարածքային իրավազորություն

justified by the public interest in a democratic society

effective remedy

effective domestic remedy

join (a) trade union(s), to become a member of trade unions

freedom of expression

public emergency, emergency situation

time of emergency

extraterritorial jurisdiction

Բ

բազմակարծություն կրթության ոլորտում

բանակցություններ

բանավոր քննություն, լսումներ, դատաքննություն

բանավոր ներկայացված փաստարկ/միջնորդություն/առարկություն

բանտախուց, անազատության մեջ պահման վայր

բանտարկյալ, կալանավոր

բանտարկություն, ազատազրկում

բաշխել, տեղավորել, հատկացնել

բավարար միջոցներ չունի

բավարար հիմքեր

բարձր պայմանավորվող կողմ

բարոյական վնաս

բարքեր, բարոյականություն

բարքերի/բարոյականության սկզբունքների պաշտպանություն

pluralism in education

negotiations

oral hearing

oral submission

custody suite, custody unit

prisoner, detainee

imprisonment, custody

allocate

has not sufficient means

sufficient grounds

high contracting party

moral damage, non-pecuniary damage

morals

protection of morals

հրապարակային/դոնբաց դատաքննության/դատական լսումների բացակայություն բացահայտ անհիմն բացառապես իրավիճակով պայմանավորված աստիճանով/չափով բացարձակ իրավունքներ բացարձակապես անհրաժեշտ բնակավայրի ընտրության ազատություն բնակարան, տուն, կացարան բնակության վայր բողոք, գանգատ, հայց բողոքի ներկայացման/մուտքագրման ամսաթիվ/ժամկետ բողոքարկու, բողոք բերած անձ, գանգատարկու բողոքը/գանգատը մերժել բողոքի՝ գանգատի էությունը բողոքի քննություն բռնի (հարկադիր) անհետացում բռնություն

lack of a public hearing
manifestly ill-founded to the extent strictly required by situation
absolute rights
absolutely necessary
freedom to choose a place of residence
home
residence
complaint, appeal, application
date of lodging of a complaint
appellant
reject/dismiss the appeal
merits of the complaint
examination of the appeal
(enforced) disappearance
violence, violation

Գ

գաղտնի հսկում/վերահսկողություն/ դիտում
գաղտնի ստացված տեղեկությունների բացահայտման կանխում
գաղտնի քվեարկություն
գաղտնիություն
գանգատը/դիմումը (գործերի) ցուցակից հանելը
գանգատը/դիմումը հանել գործերի ցուցակից

secret surveillance
preventing the disclosure of information received in confidence
secret ballot
confidentiality
striking out applications
strike an application out of its list of cases

գերակշռել, ավելի կարևոր լինել
 Գլխավոր քարտուղար
 գնահատողական դատողություն
 գործի հանձնումը Մեծ պալատին
 գործի որոշակի/առանձին հանգամանքներ
 գործի վերստին/նոր/կրկին քննություն
 գործի հանգամանքները
 գործնական (իրատեսական, գործող) և արդյունավետ պաշտպանություն
 գործող, ուժի մեջ մտած
 գործողությունը կամ արարքը (զանցանքը) կատարելու ժամանակը
 գույք, սեփականություն, ունեցվածք
 գույքի/ունեցվածքի պաշտպանություն
 գույքի/ունեցվածքի օգտագործում
 գույքի փոխանցում
 գույքից/սեփականությունից զրկում
 գույքի և կացարանի ոչնչացում

outweigh, overbalance
 Secretary General
 value judgment
 referral to the Grand Chamber
 particular circumstances of the case
 retrial
 circumstances of the case
 practical and effective protection
 in force
 time when the act or omission was committed
 possessions, property
 protection of property
 use of property
 transfer of the property
 deprivation of possession, property
 destruction of possessions and home

Դ

դավանանքը/կրոնն արտահայտելու ազատություն
 դավանանքը/կրոնը կամ համոզմունքը փոխել
 դավանել, քարոզել, արտահայտել, ի ցույց դնել կրոն կամ հավատք/համոզմունք
 դատավճռի (դատական ակտի)/վճռի ընդունում
 դատական ակտի հրապարակում

freedom to manifest religion
 change religion or belief
 manifest religion or belief
 adoption of a judgment
 rendition, pronouncement, delivery of a judgment

դատական իշխանություն իրականացնող/իրականացնելու իրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձ	judicial officer
դատական իշխանություններ	judicial authorities
դատական կատարածու	bailiff
Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայություն	Department for the Enforcement of Judicial Acts
դատական վերահսկողություն, դատական պրակտիկայի ամփոփում	judicial review
դատական նախադեպ, նախադեպային իրավունք	case-law
դատավճիռ, վճիռ, գործն ըստ էության լուծող դատական ակտ	judgment
դատական գործ (նաև՝ դատական պրակտիկա/նախադեպ)	case, judicial practice, case-law
դատական սխալ	miscarriage of justice
դատական վարույթ սկսել	institute/commence/take (court) proceedings
դատաբժշկական փորձագետ	forensic expert
դատական քննության ընթացքում կալանքից ազատելը (կալանքի տակ չգտնվելը)	release pending trial
դատապարտ(վ)ելուց հետո	after conviction
դատապարտյալների նամակագրության, փոստային և հեռագրային առաքումների վերահսկում	monitoring of prisoners' correspondence /telecommunications/ telephones
դատապարտում՝ դատապարտելը	conviction
դատավարության անաչառություն/ արդարություն	fairness of proceedings
դատավարության (գործի քննության) ձգձգումներ	delays in the proceedings
դատավարության օրինականությունը	lawfulness of proceedings
դատավարություն (գործի քննության ընթացքը)	conduct of the proceeding
դատավարությունը (գործի վարույթը) վերաբացել (վերջնական դատական ակտի կամ որոշման վերանայման արդյունքում)	reopen the proceedings

դատավճիռ/վճիռ կայացնել
 դատավճռի ի կատար ածման
 անհնարինություն
 դատավոր կամ դատական իշխա-
 նություն իրականացնելու լիազորու-
 թյամբ օժտված պաշտոնատար անձ
 դատավորի անաչառություն/
 անկողմնակալություն
 դատարան դիմելու իրավունք
 դատարանի մատչելիություն,
 դատարան դիմելու
 հնարավորություն/իրավունք
 դատարան ներկայանալու երաշխիք
 Դատարանը որոշեց, վճռեց...
 դատարանի արդյունավետ
 մատչելիություն
 դատարանի կազմը
 դատարանի մատչելիության
 անարդյունավետություն
 դատարանի մեծամասնության
 դիրքորոշմանը համընկնող՝
 դատավորի հատուկ կարծիք
 դատարանի մեծամասնության
 դիրքորոշմանը չհամընկնող՝
 դատավորի հատուկ կարծիք
 դատարանի որոշումը բեկանելու/
 փոփոխելու իրավասություն
 դատական վերանայման/
 վերահսկողության սահմաններ
 դատարանի կողմից (գործի)
 վերանայում
 դիմողի պահանջի բավարարում
 դիմումատու, գանգատարկու
 դիվանագիտական
 հավաստիացումներ
 դրական/պոզիտիվ
 պարտավորություններ
 դրամական պարտավորություններ
 ունենալու (պարտքի) համար
 ազատագրկման արգելումը

deliver/give/render/pass a judgment
 inability to secure compliance with the
 judgment
 judge or other officer exercising
 judicial power
 impartiality of a judge
locus standi
 access to court
 guarantees to appear for trial
 Court holds...
 effective access to a court
 composition
 lack of effective access to a tribunal
 concurring opinion
 dissenting opinion
 power to overturn/quash/set aside
 decision of the court
 scope of court review
 review by a court
 grant applicant's claim
 applicant
 diplomatic assurances
 positive obligations
 prohibition of imprisonment for debt

դրամական/գույքային վնաս/
կորուստ

pecuniary damage

Ե

ենթադրյալ հայրություն

presumed paternity

Եվրոպական դատարանի
իրավասություն

jurisdiction of the ECtHR

երեխաների խնամակալություն

custody of children

երեխաների շահերից բխող
անհրաժեշտ միջոցներ

measures necessary in the interests of
children

երրորդ կողմ

third party

Զ

զանգվածային լրատվության
միջոցներ

media

զավթում, նվաճում, գրավում՝
գրավելը (կալանք դնել գույքի վրա,
բռնագրավել)

seizure of

զինված ուժերի անդամներ/
զինծառայողներ

members of armed forces

զինվորական ծառայության անցնելու
պարտականություն

obligation of performing military
service

զինվորական բնույթի ցանկացած
ծառայություն

any service of a military character

զինվորական ծառայություն
գրպարտություն

military service

defamation

Է

էական թերություն վարույթում

fundamental defect in proceedings

էական վնասի բացակայություն

no significant disadvantage

Ը

ընդհանուր բնույթի միջոցներ	measures of a general character
ընդհանուր իրավասության դատարան	ordinary court, court of general jurisdiction
ընդհանուր հետաքրքրություն	general interest
ընդհանուր դիրքորոշում, սկզբունքներ	common ground
ընդունելի (ընդունելիության) որոշում	admissible (admissibility) decision
ընդունելիության՝ թույլատրելիության չափանիշներ	admissibility criteria
ընթացակարգային (դատավարական) երաշխիք	procedural guarantees of review
ընթացակարգի թերություն՝ բաց	procedural defect
ընտանեկան կյանք	family life
ընտանեկան կյանքի նկատմամբ հարգանք	respect for family life
ընտանիք ստեղծել	found a family
ընտանիքի վերամիավորում	reunion of family
ընտրություններում թեկնածությունն առաջադրել	stand for election

Թ

թափառաշրջիկներ, թափառականներ	vagrants
թարգմանչի անվճար ծառայություն	free assistance of an interpreter
թարմ տեղեկատվության բացակայություն	lack of promptness of information
թերությունների ուղղում, շտկում	rectify the shortcomings
թմրամոլներ	drug addicts
թույլատրելի հայեցողության շրջանակ	margin of appreciation

Ժ

Ժամանակավոր միջոց	interim measure, provisional measure
Ժամանակին վերաբերող գործոններ	<i>ratione temporis</i>
Ժամկետանց տոկոսագումարներ	outstanding interest
Ժամկետի ավարտ, վաղեմության ժամկետ	lapse of time
Ժամկետի/վերջնաժամկետի ավարտ	expiry of time-limit
Ժողովրդավարական հասարակության արժեքները	values of a democratic society
Ժողովրդավարական հասարակության հիմնարար արժեքները	fundamental values of a democratic society
Ժողովրդավարական հասարակություն	democratic society
Ժողովրդավարական հասարակությունում անհրաժեշտ	necessary in a democratic society
Ժողովրդի կյանքը	life of the nation

Ի

Ի կատար չաճելը	non-enforcement
Ի շահ հանրության	<i>actio popularis</i>
Իբրև, ի պաշտոնե	in the capacity of
Ինքնապաշտպանություն	self-defence
Ի վնաս արդարադատության շահերի	prejudice interests of justice
Իրավաբան, փաստաբան, իրավախորհրդատու	lawyer
Իրավաբանական անվճար օգնություն	free legal assistance
Իրավաբանական օգնություն ցույց տալ՝ տրամադրել	grant legal aid
Իրավաբանի ծառայությունից հրաժարում	denial of access to lawyer
Իրավաբանություն, իրավագիտություն	jurisprudence

իրավագոր դատական մարմին՝
իշխանություն

իրավագորության մակարդակ

իրավագորություն իրականացնել

իրավական պաշտպանության
արդյունավետ միջոցների պակաս/
բացակայություն

իրավական պաշտպանության
միջոցների անարդյունավետություն

իրավական պաշտպանության
ներպետական բոլոր միջոցներն
սպառել

իրավական պաշտպանության
ներպետական միջոցների սպառման
անհրաժեշտության բացառում

իրավական պաշտպանության
ներպետական միջոցները չսպառելը

իրավական պաշտպանության
ներպետական միջոցների սպառում

իրավական պարտավորություն

իրավական օգնության միջոցով
պաշտպանություն

իրավական օգնություն/
խորհրդատվություն

իրավաչափ նպատակ

իրավաչափ նպատակ հետապնդել

իրավասու դատական մարմնին
ներկայացնել

իրավասու դատարան

իրավասու մարմնին ներկայացնել

իրավունքների չարաշահման արգելք

իրավունքների պաշտպանություն

իրավունքների
սահմանափակումների կիրառության
սահմանները

իրենց բնույթով հռչակագրային
դատական ակտեր

competent legal authority

level of jurisdiction

exercise the jurisdiction

lack of effective remedy/investigation/
oral hearing

ineffectiveness of remedies

exhaust domestic remedies

exemption from exhaustion of domestic
remedies

non-exhaustion of domestic remedies

exhaustion of domestic remedies

legal obligation

defence through legal assistance

legal aid or assistance

legitimate aim

pursue a legitimate aim

bringing before competent legal
authority

competent court

bring before competent authority

prohibition of abuse of rights

protection of the rights

limitation on use of restrictions on
rights

judgments essentially declaratory in
nature

L

լիազորագիր, հավաստագիր
լրացուցիչ կարծիք
լուրջ խախտումներ

power of attorney
supplementary opinion
gross/fundamental violations

Խ

խախտում
խաղաղ հավաք
խաղաղ հավաքների իրավունք
խիստ անհրաժեշտ
խիստ համաչափ
խղճի ազատություն
խնամակալության
արձանագրություն
խնդրագիր/բողոք/գանգատ
ներկայացնելու իրավունք
խնդրագիր ներկայացնելու
իրավունքի չարաշահում
խոշտանգումների արգելում
խոշտանգում, կտտանք
խոշտանգում ոստիկանությունում
ձերբակալման, հսկողության
(կալանքի) տակ լինելու ժամանակ
խոչընդոտել հայցի հարուցման
իրավունքին
խոցելիություն
խստության որոշակի մակարդակ
խտրականություն
խտրականության արգելում
խուզարկություն

violation, breach
peaceful assembly
freedom of peaceful assembly
strictly necessary
strictly proportionate
freedom of conscience
custody record
right of petition to
abuse of the right of petition
prohibition of torture
torture
torture in police custody
hinder the exercise of the right of
petition
vulnerability
particular level of severity
discrimination
prohibition of discrimination
search

Ծ

<p>ծախքեր և ծախսեր</p> <p>ծայրահեղ անհրաժեշտության/ արտակարգ դրության ժամանակ գործող ծառայություն</p> <p>ծանուցում, նախազգուշացում</p> <p>ծնողական իրավունքներից զրկում</p> <p>ծնողի իշխանություն/հեղինակություն</p> <p>ծնողների կրոնական համոզմունքների նկատմամբ հարգանք</p> <p>ծնողների փիլիսոփայական համոզմունքների նկատմամբ հարգանք</p> <p>ծնողների կրոնական և փիլիսոփայական համոզմունքները</p>	<p>costs and expenses</p> <p>service exacted in case of emergency</p> <p>notification</p> <p>withdrawal of parental life</p> <p>parental authority</p> <p>respect for parents' religious convictions</p> <p>respect for parents' philosophical convictions</p> <p>parents' religious and philosophical convictions</p>
---	--

Կ

<p>կազմել, հիմնել, հիմնադրել</p> <p>կալանավորից պահանջվող աշխատանք</p> <p>կալանավորման պայման</p> <p>կալանավորված անձի նկատմամբ դաժան վերաբերմունք</p> <p>կալանավորում, կալանավորելը</p> <p>կալանքի ժամկետը երկարաձգել</p> <p>կալանքի/ձերբակալության օրինականությունը</p> <p>կալանքի տակ պահելը/նախնական կալանք</p> <p>կալանքից ազատելու մասին դիմում</p> <p>կալանքի օրինականության դատական վերանայում</p> <p>կախյալ՝ անազատ վիճակ</p> <p>կամայական ազատազրկում</p>	<p>constitute</p> <p>work required of detainee</p> <p>condition of detention</p> <p>ill-treatment of detainees/in custody</p> <p>apprehension</p> <p>extend the detention on remand</p> <p>legality of detention</p> <p>detention on remand</p> <p>application for release from detention</p> <p>review of lawfulness of detention</p> <p>servitude</p> <p>arbitrary deprivation of liberty</p>
---	---

կամայական ձերբակալություն/ կալանավորում	arbitrary arrest/detention
կայացնել ֆինանսական փոխհատուցում կատարելու մասին որոշում	make financial award
կանխատեսելիություն	foreseeability
կանխարգելիչ կալանք	preventive detention
կանխել անկարգությունները/ հասարակական կարգի խանգարումը	prevent disorder
կանխել անթույլատրելի մուտքը պետության տարածք	prevent unauthorised entry into country
կառավարության անհրաժեշտ պայման	genuine requirement of the Government
կատարման ենթակա դատական ակտ	enforceable judicial decision
կատարողական վարույթ	enforcement proceeding
կատարում, իրականացում	execution
կարծիքի՝ տեսակետի ազատություն	freedom of opinion
կենսունակ փաստաթուղթ/կենդանի գործիք	living instrument
կիրառելի՝ վերաբերելի դրույթներ	applicable provisions
կիրառելիություն	applicability
կյանք, գոյություն	life
կոլեկտիվ/հավաքական գանգատ/ բողոք/հայց	collective complaint
կոլեկտիվ/հավաքական պատիժ	collective punishment
կողմերի անձնական կյանքի պաշտպանություն	protection of private life of parties
կողմերի՝ իրենց վրա վերցրած պարտավորությունները	engagements undertaken by parties
կողմերի հավասարություն	equality of arms
կողմնակալ	biased
Կոնվենցիայով սահմանված պատասխանատվություն	liable under the Convention
կրթական հսկողություն	educational supervision
կրկնակի դատապարտման անթույլատրելիության սկզբունք	<i>ne bis in idem/non bis in idem</i>
կրկնակի վտանգ	double jeopardy

կրոն
կրոնական համայնք
կրոնական պաշտամունք
կրոնական ուսուցում
կրոնի ազատություն

religion
religious community
religious practice
religious instructions
freedom of religion

հայտ ներկայացնել
հայտարարություն, մեղադրանք
հայց, պահանջ
համադրելի իրադրություն
համակարգային խնդիր
համայնքի/բնակչության
բարեկեցություն
համայնքի կյանքը
համաչափություն, համամասնություն
համապատասխան/անհրաժեշտ/
խելամիտ ժամանակ/ժամկետ
համապատասխան գործերին/
փաստաթղթերին ծանոթանալու
մատչելիություն, նաև գործերի
նյութերին ծանոթանալը
համապատասխան ներպետական
պրակտիկա
համապատասխան ներպետական
օրենք
համապատասխանություն
Կոնվենցիային
համարժեք հնարավորություններ
համընդհանուր ընտրական
իրավունք
համընդհանուր՝ համատեղ կարծիք
համոզմունքների հիմնավորմամբ
զինվորական ծառայությունից
հրաժարվող անձ
հանգամանքների հետազոտություն

lodge an application
allegation
claim
comparable situation
systemic problem
well-being of the community
life of the community
proportionality
reasonable time
access to relevant files
relevant domestic practice
relevant domestic law
compatibility with the Convention
adequate facilities
universal suffrage
joint opinion
conscientious objector
examination of circumstances

հանրային ծառայություն, հասարակական գործառույթների իրականացում	public service
հանրային կարգ	public order
հանրային, հասարակական, պետական	public
հանրային հետաքրքրություն	public interest
հանրության բացակայությամբ	exclusion of public
հանրության, համայնքի ներկայացուցիչներ	members of the public, members of the community
հանցագործության կանխում՝ կանխարգելում	prevention of crime
հանցագործություն կատարել, հանցանք գործել	commit an offence
հաշմանդամության թոշակ	disability pension
հաշտության համաձայնություն	friendly settlement
հասարակական անվտանգություն	public safety
հասարակական կարգի պաշտպանություն	protection of public order
հասարակական կարծիք	public opinion
հասարակության համընդհանուր շահերը	interests of society as a whole
հասկանալի լեզվով տեղեկատվություն	information in language understood
հավաստի ցուցադրել	convincingly demonstrate
հատուկ հանգամանքներ	special circumstances
հատուցում	indemnification
հարգանք բնակավայրի նկատմամբ	respect for home
հարգանքի կանոն	rule of respect
հարկադիր աշխատանք	compulsory labour, forced labour
հարկադիր տարհանում	forced evacuation
հարկադրանք, ուժի գործադրում	coercion (administrative)
հարկային տուգանք	tax penalty
հարկում	taxation
հարձակում	assault
հարցաքննություն	interrogation

հեղինակության պահպանում և դատական իշխանության/արդարադատության անկողմնակալություն

հեղինակություն, համբավ

հեռակա դատապարտում

հեռաքննության լիցենզավորում (թույլտվություն)

հեռացնել, վտարել

հետագա քննությունն արդարացված չէ

հետադարձ ուժ

հետաձգել գործի քննությունը

հետապնդել, հալածել

հետապնդվող իրավաչափ նպատակին համաչափ

հետապնդում, ոտնձգություն

հերթապահ փաստաբան

հիմնարար ազատություններ

հիմնավոր համաչափություն

հիմնավոր կասկած

հիմնավորված և անաչառ արդարացում

հիմնել/միանալ արհեստակցական միություններին՝ արհմիություններին

հոգեբուժական փորձաքննության արդյունքում ներկայացրած ապացույցներ

հոգեկան տանջանք/տառապանք

հոգեկան խանգարում ունեցող անձինք

հողակտոր

հսկողության հանձնելը

հրաժարում, հրաժարվելը

հրապարակային/դռնբաց դատաքննություն/լսումներ

հրապարակային/դռնբաց դատաքննության բացակայություն

հրապարակային վճիռ

maintaining the authority and impartiality of the judiciary

reputation

absentia (in)

licensing of broadcasting, television and cinema enterprises

expel

continued examination not justified

retroactivity

adjourn the case

pursue

proportionate to the legitimate aim pursued

harassment

duty solicitor

fundamental freedoms

reasonable relationship of proportionality

reasonable suspicion

reasonable and objective justification

form/join trade unions

psychiatric evidence

mental anguish/suffering

persons of unsound mind

plot of land

placement in custody

surrender

public hearing

absence of a public hearing

public judgment

հրապարակայնություն	publicity
հրատապ և մանրամասն տեղեկատվություն	prompt and detailed information
հուշարձան, հուշահամալիր	memorial

Ձ

ձերբակալել, կալանավորել	arrest
ձերբակալման հիմքերի մասին տեղեկատվություն	information on reasons for arrest
ձերբակալության, կալանավորման մասին դատարանի որոշում/ սանկցիա	arrest warrant
ձևակերպում, շարադրանք	wording

Ճ

ճնշել խռովությունը կամ ապստամբությունը	quell riot or insurrection
--	----------------------------

Մ

մահապատիժ	capital punishment, death penalty
մահապատժի վերացում	abolition of the death penalty
մամուլ	press
մամուլի ազատություն	freedom of the press
մանրամասն տեղեկատվություն	information in detail
մասնավոր կյանքը հարգելը	respect for private life
մատչելիություն	accessibility
մարդկանց թրաֆիկինգ	trafficking in human beings
Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանում Հայաստանի Հանրապետության ներկայացուցիչ	representative of the Republic of Armenia at the European Court of Human Rights
մեծ, ծավալուն, զգալի	extensive

մեղադրական եզրակացություն	bill of indictment
մեղադրանք, մեղադրանքի հիմնավորում	charges
մեղադրանքի բնույթի և հիմքերի մասին տեղեկատվություն	information on nature and cause of accusation
մեղադրանքի մասին տեղեկատվություն	information on charge
մեղադրյալին կալանքի տակ պահելը մինչև դատավճիռը կայացնելը (մինչդատական՝ նախնական կալանք)	remand in custody
մեղադրյալին հասկանալի լեզու	language which an accused understands
մերժում	refusal
միաձայն	unanimously
միավորման ազատություն	freedom of association
միատեսակ օրենք	uniform law
մինչդատական՝ նախնական կալանք	pre-trial detention
մինչդատական՝ նախնական կալանքի հիմնավորվածություն	reasonableness of pre-trial detention
մինչդատական՝ նախնական կալանքի տակ պահելու ժամկետ	length of detention on remand, length of pre-trial detention
միջազգային իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ	general principles of international law
միջազգային պարտավորություններ	international obligations
միջամտության էությունը	nature of interference
միջամտություն	interference
միջնորդությունը պնդելու մտադրության բացակայություն	absence of intention to pursue petition
միջպետական գործ	inter-state case, cross-boarder case
մշտական բնակության վայր	permanent residence
մտադրություն, նպատակ, ձգտում	aim
մտքեր՝ գաղափարներ ստանալու իրավունք	freedom to receive ideas
մտքի ազատություն	freedom of thought
մտքի, կարծիքի տարածման ազատություն	freedom to impart ideas
մրցակցային դատավարություն	adversarial trial/adversarial hearing

Ն

նախ և առաջ, առաջին հայացքից, եղած տվյալներից/ապացույցներից ելնելով	<i>prima facie</i>
նախագահական ներում	presidential pardon
Նախարարների կոմիտե	Committee of Ministers
նախկին վճռի/դատավճռի (որոշման) վերանայում	revision of an earlier judgment
նախնական առարկություն/քննություն	preliminary objection/investigation
նախնական իրավական վիճակի վերականգնում	restitution in integrum
նամակագրության ազատություն	freedom of correspondence
նամակագրության գաղտնիություն	secrecy of correspondence
նամակագրության նկատմամբ հարգանք	respect for correspondence
նեգատիվ/բացասական պարտավորություն	negative obligation
ներկայացուցիչ	representative
ներկայիս/այսօրվա պայմաններ	present-day conditions
ներպետական վերջնական որոշում	final domestic decision
ներպետական (ազգային) օրենսդրություն	domestic legislation
ներպետական օրենսդրություն	national law
նյութական վնաս	material damage
նոր կամ նոր բացահայտված փաստեր	new or newly discovered facts
նպաստ, սոցիալական վճար	allowance
նվաստացնող պատիժ	degrading punishment
նվաստացնող վերաբերմունք	degrading treatment
նույնը, ինչ արդեն քննված հարցը	same as matter already examined
նույնը, ինչ հարցը, որ քննվում է այլ վարույթի ներքո	same as matter submitted to other procedure
նույն պայմաններ	same conditions

Շ

շեղում/բացառություն ընդհանուր պարտավորություններից

derogation

շարունակական/երկարացված/երկարաձգված կալանք

continued detention

շարունակվող իրադրություն

continuing situation

շարունակվող կալանքի օրինականության պարբերաբար վերանայում

periodic review of the continuing lawfulness of detention

շեղում

derogation

շտապ, արագ, անհապաղ

promptly

շտապ տեղեկացված

promptly informed

շրջակա միջավայր

environment

Ո

ողջամիտ անհրաժեշտություն հանցագործությունը կանխելու նպատակով

reasonably necessary to prevent offence

ողջամիտ անհրաժեշտություն՝ փախուստը կանխելու նպատակով

reasonably necessary to prevent fleeing

ողջամիտ ընդհատումներ

reasonable intervals

ողջամիտ՝ համարժեք ժամանակ

adequate time

ողջամիտ ժամկետներում իրականացվող դատ/դատավարություն

trial within a reasonable time

ոչ արդարացի դատավարություն

unfairness of proceedings

ոչ նյութական վնաս

non-pecuniary damage

ոչ կառավարական կազմակերպություն /հասարակական կազմակերպություն

non-governmental organisation

ոչ ողջամտորեն ձգձգված դատավարություն

unreasonably long (procedure)

ոչ պաշտոնական ամփոփում

non-official summary

ոստիկանական բժիշկ

police surgeon

որոշում, դատավճիռ

decision

որոշակի պայմաններով իրավունքներ

qualified rights

Չ

չափազանց երկարատև վարույթ
չափավոր ֆիզիկական պատիժ
չարաշահման դեմ երաշխիքներ
չկա պատիժ առանց օրենքի
չհայտնաբերված օրինախախտ
չնչին հանցանք
չսահմանափակվող (շեղման
չենթարկվող) իրավունքներ և
ազատություններ
չսպառելը (սովորաբար՝
ներպետական պաշտպանության
միջոցները)

excessive length of proceedings
moderate physical punishment
safeguards against abuse
nulla poena sine lege
unidentified perpetrator
minor offence
non-derogable rights and freedoms
non-exhaustion

Պ

պայմանական ազատման
ընթացքում պահանջվող
աշխատանք
պայմանական ազատում
պաշտամունք, երկրպագություն
պաշտպանության արդյունավետ
միջոցի իրավունք
պաշտպանության իրավունք
պաշտպանության
նախապատրաստում
պաշտպանություն անօրինական
բռնությունից
պատասխանող Պետություն
պատասխանատվություն,
պարտականություն
պատասխանող պետության
իրավազորությունը և
պատասխանատվությունը

work required to be done during
conditional release
conditional release
worship
right to an effective remedy
rights of defence
preparation of defence
defence from unlawful violence
defendant state party
liability
respondent state's jurisdiction and
responsibility

պատերազմի կամ այլ արտակարգ դրության ժամանակ շեղում/նահանջ/ սահմանափակում (ստանձնած պարտավորություններից)	derogation in time of war or other public emergency
պատժի էությունը	nature of punishment
պատիժ, տուգանք	penalty, punishment
պատժից ազատված լինելը	exempt from punishment
պատճառական կապ	causal link
պարտադիր, հարկադիր, բռնի	compulsory
պարտականություններ և պատասխանատվություններ	duties and responsibilities
պետական իշխանության մարմին	national authority
պետական/հանրային իշխանություն (մարմին)	public authority
պետական տուրքի վճարումից ազատելը (դատարան դիմելու համար նախատեսված)	waiver of the court fees
պետությունների իրավազորություն	jurisdiction of states
պիլոտային/փորձնական վճիռ	pilot judgment

Ջ

ջանադրություն, աշխատասիրություն | diligence

Դ

ռասայական խտրականություն | racial discrimination

Ս

սահմանադրական վարույթ, դատաքննություն	constitutional proceedings
սահմանադրականություն	constitutionality
սահմանափակ իրավազորություն	limited jurisdiction

սահմանափակ/նեղ մեկնաբանություն	narrow interpretation
սահմանափակման/շեղման ենթակա իրավունքներ և ազատություններ	derogable rights and freedoms
սահմանափակման (շեղման) մասին նախազգուշացում	notification of a derogation
սահմանափակող մեկնաբանություն	restrictive interpretation
սահմանափակումներ ի շահ այլոց իրավունքների պաշտպանության	limitations to protect the rights of others
սահմանափակումներ ի շահ ժողովրդավարական հասարակության պաշտպանության	limitations to protect democratic society
սահմանել, որոշել, վճռել	determine
սահմաններից անկախ	regardless of frontiers
սեփական նախաձեռնությամբ վկաների ներկայության ապահովում	obtain attendance of witnesses
սեփականազրկում	expropriation
սեփականության իրավունքի խաղաղ իրականացում	peaceful enjoyment of possessions
սեփականության վերադարձ	restitution of property
սեփականության օգտագործման նկատմամբ վերահսկողություն	control of use of property
սեփականություն/գույք	property
սեփականությունից զրկելու համար փոխհատուցման վճարման ուշացում	delays in payment of compensation for expropriation
սեփականությունից զրկում	deprivation of property
սնանկացում	bankruptcy
սովորական քաղաքացիական պարտականություններ	normal civic obligations
սոցիալական ապահովություն	social security
սոցիալական ծագում	social origin
սոցիալական ծայրահեղ կարիք	pressing social need
սպանության արդյունավետ քննություն	effective investigation of murder
սպառել	exhaust
ստեղծել, սկզբնավորել	originate
ստորագրում և վավերացում	signature and ratification
ստորացուցիչ՝ նվաստացնող պատիժ	humiliating punishment

ստրկություն
ստրկության և հարկադիր
աշխատանքի արգելում

slavery
prohibition of slavery and forced
labour

Վ

վախեցնելը, ահաբեկելը
վախի, տառապանքի և
անլիարժեքության զգացում
վարակիչ հիվանդությունների
տարածման կանխարգելում
վարչական գործունեություն
վարչական կալանք
վարչական վարույթ
վարչակազմի անդամներ
վարույթի երկրորդ փուլի քննություն
վեճը լուծված է
վերաբերմունք
«վերաբերելի» և «բավարար»
հիմքեր՝ հիմնավորումներ
վերադաս դատական ատյան
վերանայման արագություն
վերապահումներ
վերապահումների արգելում
վերաքննիչ դատարան
վեցամսյա կանոն
վիճարկելի բողոք/պահանջ
վկա
վկաների հարցաքննություն
վկային կանչել
վճիռ, որոշում, սահմանում
վճռաբեկ բողոք
վճռաբեկ գանգառ/բողոք, բողոք
իրավունքի հարցով
վնասի փոխհատուցման հայց

intimidation
feeling of fear, anguish and inferiority
prevention of spreading of infectious
diseases
administrative practice
administrative detention
administrative proceedings
members of administration
examine the second set of proceedings
dispute resolved
treatment
“relevant and sufficient” reasons/
grounds
higher tribunal
speediness of review
reservations
prohibition of reservations
court of appeal, appellate court
six-month period rule
arguable claim
witness
examination of witnesses
summon to witness
determination
cassation appeal
appeal on a point of law
action for damages

վնասները փոխհատուցել
վտարում, արտաքսում

award compensation/damages
expulsion

S

տալ, փոխանցել, ուղարկել
տարածում
տարածքային ամբողջականություն
տարածայնություն, վեճ
տեղական իշխանություններին
անմիջականորեն վերագրվող
տեղական կարիքներ և պայմաններ
տեղաշարժի ազատություն

տեղեկատվության մատչելիություն
տեղեկատվության տարածման
ազատություն

տեղեկատվության և մտքերի
ստացում և տարածում

տեղեկատվություն ստանալու
իրավունք

տեղին վերաբերող գործոններ

տուգանային տոկոսադրույք,
ժամկետանց գումարի նկատմամբ
հաշվարկվող տոկոս

տուգանքի սահմանում

transmit
dissemination
territorial integrity
dispute
directly imputable to the local
authorities
local needs and conditions
freedom of movement, liberty of
movement

access to information
freedom to impart information

receive and impart information and
ideas

freedom to receive information

ratione loci

default interest

imposition of fine

Ց

ցմահ ազատազրկման/
բանտարկության դատավճիռ

ցույց

ցույցի անցկացման թույլտվություն

ցուցմունք

ցուցմունք տալ դատարանում

life sentence

demonstration

permit for a demonstration

testimony

testify at trial

ՌԻ

ուժի /բռնության գործադրում
ուժի մեջ մտած դատավճիռ

ունեզրկմանը՝ սեփականազրկմանը
հավասարազոր միջոցներ

ունեցվածքին տիրանալը

ուսումնասիրել բոլոր կողմ և դեմ
փաստերը

ուրիշների իրավունքների և
ազատությունների պաշտպանություն

use of force/violence

binding judgment, enforceable
judgment, final judgment

measures similar to expropriation

taking (appropriation) of property

examine all the facts arguing for or
against

protection of the rights and freedoms
of others

Փ

փախստական

փախուստի կանխում

փաստաթղթերով հիմնավորված
վկայություն

փաստերի վրա հիմնված
ենթադրություն

փաստերի/գործի հանգամանքների
շարադրանք

փոխարինող ծառայություն

փոխհատուցել, վերականգնել

փոխհատուցում ստանալու
իրավունքի բացակայություն

փոխհատուցում

փոքրամասնության խմբի
անդամներ

փոքրամասնություն

refugee

prevent escape

documentary evidence

presumption in respect of factors

statement of facts

substitute service

redress

absence of right to compensation

compensation, reimbursement

members of a minority group

minority

բ

քաղաքական ապաստան	political asylum
քաղաքական գործունեություն	political activity
քաղաքական իրավունքներ	political rights
քաղաքական կամ այլ կարծիք	political or other opinion
քաղաքական կուսակցություն	political party
քաղաքակիրթ երկրների կողմից ընդունված միջազգային իրավունքի ընդհանուր սկզբունքներ	general principles of law recognised by civilised nations
քաղաքացիական դատավարություն	civil proceedings
քաղաքացիական իրավունքներ և պարտականություններ	civil rights and obligations
քաղաքացիական ծառայություն	civil service
քաղաքացիական/քրեական գործի քննության ժամկետ	length of civil/criminal proceedings
քաղաքացիների պաշտպանվածության նվազագույն աստիճանը ժողովրդավարական հասարակությունում, իրավունքի գերակայության պայմաններում	minimum degree of protection to which citizens are entitled under the rule of law in a democratic society
քաղաքացու վտարման արգելում	prohibition of expulsion of a national
քարոզել, տարածել	preach, propagate
քվեարկություն, քվե, ձայն	vote
քրեական/քաղաքացիական իրավունքը/օրենքը հետադարձ ուժով կիրառելը	retroactive application of criminal/civil law
քրեական հանցագործության համար մեղադրված	charged with criminal offence
քրեական հանցագործություն	criminal offence
քրեական հետապնդում	criminal prosecution
քրեական մեղադրանք	criminal charge
քրեական պատասխանատվության ենթարկելու տարիք	age of criminal responsibility
քրեական օրենսդրության հետադարձ ուժի արգելում	<i>nulum crimen sine lege</i> , restriction of retrospective application of criminal law

O

<p>Օմբուդսմեն, Մարդու իրավունքների պաշտպան</p> <p>օտարել</p> <p>օտարերկրացիներ</p> <p>օտարերկրացիների կոլեկտիվ վտարման արգելում</p> <p>օտարերկրյա պետության (քրեական) օրենքը խախտած անձի հանձնումն այլ պետությանը</p> <p>օրենսդիր մարմնի ընտրություն</p> <p>օրենքի առաջ հավասարություն</p> <p>օրենքին համապատասխան, օրենքի համաձայն</p> <p>օրենքին համապատասխան քաղաքացիական ծառայությունից հեռացնելը</p> <p>օրենքով արգելված կամ սահմանափակված, վաղեմության ժամկետն անցնելու պատճառով հայցի ուժ չունեցող</p> <p>օրենքով դատական իշխանություն իրականացնելու լիազորությամբ օժտված պաշտոնատար անձ</p> <p>օրենքով հիմնված դատարան</p> <p>օրենքով մեղավոր ճանաչվել</p> <p>օրենքով նախատեսված</p> <p>օրենքով սահմանված</p> <p>օրենքով սահմանված ընթացակարգ</p> <p>օրենքով սահմանված պարտականություններ</p> <p>օրենքով սահմանված պարտականությունների կատարման ապահովում</p> <p>օրինական դատական ակտ</p> <p>օրինական ձեռքբակալություն կամ կալանավորում</p>	<p>Ombudsman, Human Rights Defender</p> <p>alienate</p> <p>aliens</p> <p>prohibition of collective expulsion of aliens</p> <p>extradition</p> <p>choice of the legislature</p> <p>equality before the law</p> <p>in accordance with law</p> <p>dismissal from civil service/of appeal on points of law</p> <p>statute-barred</p> <p>officer authorised by law to exercise judicial power</p> <p>tribunal established by law</p> <p>proved guilty according to law</p> <p>established by law</p> <p>prescribed by law, provided for by law</p> <p>procedure prescribed by law</p> <p>obligations prescribed by law</p> <p>secure fulfillment of obligation prescribed by law</p> <p>lawful order of a court</p> <p>lawful arrest or detention</p>
---	--

օրինական կարգով ձերբակալել/ կալանավորել	effect lawful arrest
օրինական՝ իրավաչափ նպատակ	legitimate aim
օրինական սահմանափակումներ	lawful restrictions
օրինական ուժը կորցրած/անվավեր	null and void
օրենքի՝ իրավունքի գերակայություն	rule of law

Ֆ

Ֆիզիկական ազատություն և անվտանգություն	physical liberty and security
Ֆիզիկական անձեռնմխելիություն, ամբողջականություն	physical integrity
Ֆիզիկական տառապանք	physical suffering
Ֆիզիկական պատիժ	physical punishment

The glossary has been developed by the Human Rights National Implementation Division of the Directorate General of Human Rights and Rule of Law, under the HELP umbrella. It is intended to guide legal professionals from Council of Europe member states in using the correct terminology when they make Convention-based arguments in national proceedings and to correctly understand when reading judgments in English.

Բառարանը մշակվել է Մարդու իրավունքների և իրավունքի գերակայության գլխավոր տնօրինության Մարդու իրավունքների ազգային իրականացման վարչության կողմից HELP ծրագրի շրջանակներում: Բառարանը նախատեսված է Եվրոպայի խորհրդի անդամ պետություններում աշխատող իրավական ոլորտի մասնագետների համար և միտված է ուղղորդելու նրանց գործածել ճիշտ տերմինաբանություն ներպետական դատարաններում Կոնվենցիային առնչվող փաստարկներ ներկայացնելիս, ինչպես նաև ճիշտ ընկալել անգլերեն լեզվով վճիռները:

www.coe.int/nationalimplementation

Prem's 035515

ENG
HYE

www.coe.int

The Council of Europe is the continent's leading human rights organisation. It comprises 47 member states, 28 of which are members of the European Union. All Council of Europe member states have signed up to the European Convention on Human Rights, a treaty designed to protect human rights, democracy and the rule of law. The European Court of Human Rights oversees the implementation of the Convention in the member states.

Եվրոպայի խորհուրդն առաջատարն է մայրցամաքում մարդու իրավունքներով զբաղվող կազմակերպությունների շարքում: Եվրոպայի խորհրդին անդամակցում են 47 պետություններ, որոնցից 28-ը միաժամանակ նաև Եվրոպական միության անդամներ են: Եվրոպայի խորհրդի անդամ բոլոր պետությունները միացել են Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային՝ որպես մարդու իրավունքների, ժողովրդավարության և իրավունքի գերակայության պաշտպանությանը նպատակաուղղված միջազգային համաձայնագրի: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը վերահսկում է Կոնվենցիայի իրագործումն անդամ պետություններում:

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE